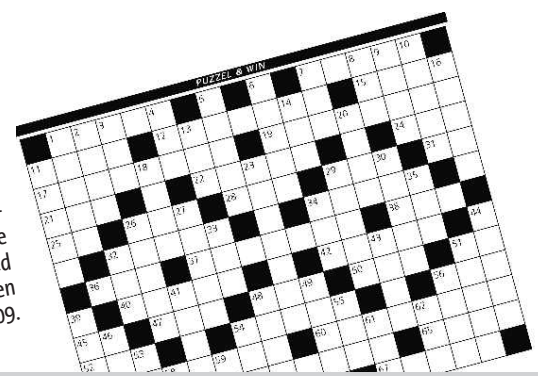

Nederland 1

18:00 NOS Journaal
18:25 That's the question
18:50 Man bijt hond
Bij de 99-jarige Han Grootenroep roept het beursjaar 2008 herinneringen op aan de beurskrach van 1929 in Amerika. In die tijd volgde hij een opleiding om op de effectenbeurs te gaan handelen. Grootenroep geeft zijn visie op de beurs en doet een voorspelling voor 2009.

ZATERDAG 30 OKTOBER 2010

- Toerisme
- Amusement
- Televisie
- Denksport

Marokko in de sneeuw

Marrakech is een prima plaats voor een korte stentrip. Wie iets heel bijzonders wil, knoopt er een paar dagen skiën aan vast in Oukaïmeden.

De eerste stappen in Afrika. Stempels in het paspoort. Bureaucratie. De taal is Frans en Arabisch. Palmen, sinaasappel- en citroenbomen. De lucht trilt van de warmte op het vliegveld van Marrakech. Bergen met eeuwige sneeuw vormen als fata morgana het decor. Skiën in Marokko klinkt als pootje baden in de woestijn. Het is even verrassend als exotisch, maar de Hoge Atlas herbergt een prima skigebied.

Een paar dagen skiën en een paar dagen Marrakech is een goede combinatie. Eerst acclimatiseren in de 'rode stad', in de winter is het er heerlijk. Overdag warm, 's avonds koelt het af. In de soeks is het broeierig heet. In de nauwe straatjes zijn honderden winkeltjes met prullaria, babouches (Marokkaanse puntsloffen), kleding, groenten, ijzerwaren, geurige kruiden, (nog) levende kippen, geitenpootjes. Afdingen is de nationale sport!

Er zijn veel jongens en mannen die je willen gidsen naar de enige originele Berbermarkt met leren spulletjes en tapijten, of naar de speciale winkel van hun broer, oom of neef. Het is de klassieke manier om verwaald te raken en om van je

In traditionele kaftan op weg naar boven in Oukaïmeden.

FOTO GPD

kleingeld af te komen, want de gidsen verwachten een gift voor bewezen diensten. Hetzelfde bij het maken van een foto. 'No picture', tenzij je betaalt. Wie duidelijk is en alles afwijst - bot zouden we het soms noemen - kan zonder begeleiding rondlopen. Maar iedereen spreekt je aan en heeft iets te bieden, zoals de slangenbezweerders met hun jankende fluit, de mannen met apen die ze op je schouder zetten, de kaart- en handlezessen, de koddig aangeklede watermannen, de verkopers van

verse sapjes, dadels, noten, geneeskrachtige kruiden en wat al niet meer.

Kookpot

In de huizen rond het centrale plein Djemaa el Fna, zijn restaurants op de eerste en tweede etage. Toeristen genieten daar van de drukte, van de verhalenvertellers, het straattheater en de muzikanten met hun doordringende muziek. Tegen de avond komen van alle kanten mannen met wagens aanlopen. Ze bouwen mobiele restaurants op en

binnen een half uur staat de kookpot te roken. Als de lampjes aangaan zoeken de Marokkanen een plekje in de openluchtrestaurants en krijgt het plein een sprookjesachtige aanblik.

Marrakech is bekend van de vele resorts, golfbanen, villa's, spa's en andere vakantieprojecten. Ze verrijzen zomaar in woonwijken, tussen de lemen hutten, aan onafgelegen wegen. Achter de omheining is alles perfect voor elkaar. Azuurblauwe zwembaden, bloemenpracht,

'Berbertaxi's' brengen skiërs van en naar de piste. FOTO: PETER DAALDER

ligstoelen, fonteinen, eendeloze buffetten. Vlekkeloze, gekweekte paradijzen, die velen alleen verlaten voor een excursie. Wie in de binnenstad wil verblijven, kiest voor een riad, een traditioneel huis, waar alle kamers om een patio zijn gebouwd. Vaak prijzig, maar wel authentiek.

De tweede stad van het land, met ruim een miljoen inwoners, is één van de vier Koningssteden. Marrakech heeft sfeer in de Medina, de middeleeuwse binnenstad. Er is veel groen en rood, huizen in terracotta kleuren en talrijke tuinen. Verder het koninklijk paleis, de Ben Youssef Koranschool uit de 14e eeuw met intrigerende zelliges, de traditionele tegelmozaïeken.

Het moderne Marokko ziet er hetzelfde uit als in veel andere steden: disco's, restaurants, dure auto's, rijke mensen. In de stad is het contrast met minder rijken groot. Veel mensen leven in kleine lemen hutten of plastic optrekjes. Ze scharrelen hun kostje bij elkaar met het verzamelen van reepjes leer, het recht kloppen van oud ijzer, het verbouwen van wat groente en fruit. Buiten de stad hoeden ze schapen of wat koeien. Ze drinken munthee, eten geroosterd vlees, tajines en couscous. Alcohol is uit den boze, hoewel hotels wel schenken en Marokko zelfs druiven verbouwt en wijn produceert.

Van de drukke atmosfeer in de stad is het maar 75 kilometer naar de frisse, open, schaars bewoonde bergwereld van Oukaïmeden (spreek uit Oekajim-den), kortweg Ouka. Wie iets meer van het land wil zien maakt een omweg door de Ourika-vallei. Buiten de stad groeien de olijven, rijd je langs

een palmenwoud en kronkelt de weg gestaag omhoog. De dorpsjes worden kleiner en smoezelig.

Langs de weg proberen jonges walnoten te verkopen. In een bocht staat opeens een groep dromedarissen. Om er even op te zitten, voor de foto. Het wordt snel frisser, in de zomer moet het hier aange-naam zijn. In Marrakech loopt de temperatuur niet zelden op tot boven de 40 graden. Er lopen wat schapen, geiten, een ezeltje met een takkenbos. De weg is smal, bochtig en wordt bij hevige sneeuwval afgesloten. Bussen wagen zich er zelden, meestal brengen terreinwagens de toeristen naar boven.

Cactussen

Dan opeens een deels met ijs bedekt bergmeer en hoge sneeuwwhellingen. Oukaïmeden, vanaf 1937 skigebied, 2650 meter. Een nederzetting met bescheiden huizen en hutjes, een paar eettentjes, een skiverhuur en een hotel in de vorm van een grote tent. Overal rode Marokkaanse vlaggen. In de verte een lange stoeltjeslift, verder twee sleepliften. Een aardige heuvel voor beginners, een heuse berg voor anderen. Met een pistemachine wordt alleen het onderste deel van de piste geprepareerd. De lift van degelijk Oostenrijks fabricaat gaat tot 3300 meter, waar een prachtig zicht is op vele tientallen sneeuwbergen met de Toubkal (4167 meter) als hoogste. Aan de noordkant ligt ver in de diepte het laagland, waar in de winter de groene bloeiende cactussen een mooi contrast vormen met de rode aarde.

De grote piste is steil, lang,

Informatie

Ryanair vliegt op Marrakech vanaf Weeze en Charleroi. Goedkope vluchten heeft Air Arabia, die evenals KLM vanaf Amsterdam vliegt op Casablanca. Royal Air Maroc vliegt met een tussenstop in Casablanca naar Marrakech. De trein van Casablanca naar Marrakech gaat enkele keren per dag en doet er drie uur over.

Er is veel over Marokko te vinden op internet, maar niet altijd is duidelijk van wie de informatie komt. Het officiële verkeersbureau van Marokko zit in Brussel: www.visitmorocco.com. Het heeft een Nederlandstalige site hoewel daarop veel informatie in het Frans staat. De officiële site van Marrakech is: www.tourisme-marrakech.org. Goede informatie biedt de vorig jaar vernieuwde Marokkogids van Trotter.

Aardige activiteit in Marrakech is een avondshow die even buiten de stad wordt gegeven in een sprookjesachtige kasteelomgeving, inclusief Marokkaans eten, traditionele muziek en dans en een show met ruiters op vurige paarden. Te boeken inclusief transport via ieder hotel: www.chezalmarrakech.com.

Oukaïmeden heeft enkele hotels. Het grootste is Club Louka (www.clublouka.com). De andere zijn Le Courchevel (www.lecourchevelouka.com) en Chez Juju (juju.oukaïmeden@carmail.com), dat eveneens een goed en gezellig restaurant heeft met een Franse keuken.

Vervoer naar de bergen is het best te regelen in Marokko (taxi, autoverhuur). De huur van (heel behoorlijk) skimateriaal en het kopen van lifttickets kan alleen in Oukaïmeden. Ski's, stokken en schoenen voor drie dagen 40 euro, een liftkaart voor een dag 12 euro.

niet geprepareerd, dus alleen voor gevorderden. Er staan weinig aanwijzingen. Hier mag je overal buiten de piste skiën, kilometers lang. Wel oppassen voor de stenen, die bij weinig sneeuw verraderlijk zijn. Het skiseizoen in Oukaïmeden loopt van half december tot eind maart. De bevolking probeert een graantje mee te pikken en staat klaar met ezeltjes, de 'Berbertaxi', om skiërs van en naar de piste te brengen.

Nauwelijks anderhalve kilometer, vijftig dirham, vijf euro. Frisdrankverkopers, een etensstalletje, een groepje dat muziek maakt en danst, iedereen hoopt wat te verdienen. Een fascinerende skidag in Afrika wordt afgesloten met de après-ski. Geen alcohol, maar een glas mierzoete munthee. Of, zoals de Marokkanen het met gevoel voor humor noemen: Berberwhisky.

PETER DAALDER

Marrakech met op de achtergrond het Atlasgebergte.

FOTO: WILLEMJUN BOS

Verdwaald in Venetië

Dat Venetië vaak als decor wordt gebruikt voor de spannende boeken en griezelige films is niet mijn eerste gedachte als ik aan boord stap van de Alilaguna. De Alilaguna is de veerboot die heen en weer vaart tussen de luchthaven Marco Polo en het San Marcoplein.

De blauwe lagune met zacht deinend water die ik door mijn zonnebril bekijk roept een heel ander soort film op. Fantasy Island bijvoorbeeld.

Ik was nooit eerder in Venetië maar het San Marcoplein herken ik van de plaatjes uit de reisgids. Vanaf het enorme plein duiken we een van de nauwe straatjes richting Rialto in. Cornelis trekt de koffer achter zich aan over de glad geplaveide straat waar we maar één kant uitkunnen: met de stroom mee. Het is een claustrofobische ervaring.

Als we na een uur zoeken het

hotel nog niet hebben gevonden en in een doolhof van steeds stillere en kleinere straatjes belanden, zet ik mijn roze bril af.

Inzinking

We zijn al een paar keer de Campo San Luca overgestoken, door de Salizza San Luca gelopen, en de Calle San Luca gepasseerd, maar er is geen uithangbord te zien van een hotel met dezelfde naam. 'Nooit van gehoord', antwoordt een Italiaanse winkelmisjes als ik voor de zoveelste keer de weg vraag. Ik ben een inzinking nabij.

We lopen verder, maar om de hoek loopt het dood. Het was goed dat hier te drogen hangt is groezeliger dan dat aan het begin van het straatje. Venetië lijkt uitgestorven. Het is twee uur in de middag. De zon brandt.

We kijken nog een keer naar het adres. Dan zien we recht voor ons in piepkleine letters op

een mooi gepoetst koperen plaatje: B&B San Luca. De oplichting maakt even plaats voor vertwijfeling als een stevige Pakistaanse man de deur opendoet. Maar hij lacht zo vriendelijk, en hij praat zo zacht dat het wel in orde moet zijn. Hij leidt ons door een moderne ruimte met veel glas, marmer en kunst.

„Dit is de ontbijtruimte”, zegt hij. „Vanaf acht uur kunnen jullie hier ontbijten.” Hij gaat ons voor naar de kamer. Marmer op de vloer, een brede trap, en we staan in ons appartement. Een zitkamer met luxe leren banken, design stoelen en visgraatparket op de grond. Een paar treden scheiden deze ruimte van de slaapkamer. Achter een kastenwand met planken vol boeken en kunstvoorwerpen gaat de badkamer schuil.

Net als je alle hoop hebt opgegeven, kan het alleen maar beter worden. Ik kijk door het raam naar buiten. De zon schijnt vriendelijk. Wat een gezellig pleintje. Er lopen lachende mensen.

Cornelis zet thee. Ik neem een koele doek om het klamme zweet weg te spoelen.

JOLANDA C. KESSEL-STAMMES BLOKKER

Venetië, een doolhof van steeds stiller en smaller wordende straatjes. FOTO: JOLANDA KESSEL

(ADVERTENTIE)

4-daagse busreis Groot-Brittannië
INCLUSIEF

LONDEN

100% vertrekgarantie!
vanaf 169
Supervoordelig kerstshoppen en sightseeing!

Vertrekdata: vrijdag 5 & 19 november en 3, 10 & 17 december

NAJAARSACTIE LOVELY LONDEN

- wegens succes extra ingekochte najaarspecial met 100% vertrekgarantie • reis per Comfort Class bus (meer beenruimte)
- op diverse vertrekdata speciaal op- en uitstapchema • verblijf in een toeristenklasse hotel met dagelijks ontbijt • inclusief stadstour en -wandeling door Londen, langs highlights als o.a. de Big Ben, de Tower Bridge, St. Paul's Cathedral en Buckingham Palace • voor de feestdagen wordt deze wereldstad volledig

omgetoverd tot dé kerststad die u absoluut moet bezoeken • met mooi verlichte winkelstraten, sfeer vol versierde etalages en vanaf 19 november tal van knusse kerstmarkten met vele lekkernijen en kraampjes, waar u heerlijk knip slenteren en al uw kerstinkopen kunt doen • of wat dacht u van het beroemde warenhuis Harrods, een boottocht over de Thames of genieten van een Engelse 'high tea'? • dit alles maakt Londen de stad die u niet mag missen, zeker niet in de gezellige decembermaand!

 Zie www.kras.nl/39043

KRAS.NL
 waarom zou je meer betalen

BOEK ONLINE
 of bel 0900 - 9697 15 cpm
 Prijzen zijn per persoon, tenzij anders vermeld.
 Prijzen zijn exclusief reserveringskosten en Calamiteitenfond.